

د ھمبیزا سرۆشتی دا

نیمساعیل ناھا شاھین

کنیر

(۵) سم دریزن. کولیلک کۆمکۆمه و سپینه. فیقی باھیشکەکا بێنخوھشا ھندی لبا نیسکی و پچەکی ستوورتر و سەرتیزە. بەزی ل ناھ کوردان مستەک دووین ھان باھیشکان ژ بۆ تامخوھشکرانی د ناھ گەنم و جەھنی ھەفرانی ھەددان و دبرنە ناشی بۆ ھیرانی. دارێ کنیری یی بێنخوھشە و بەری زێدەدی چیکرنا کۆپالان بۆ چیکرنا قەلوون و دارجگارکان ژ ل کاربوو.

دارکەکا حولی و کێم گری و تووھل قەھوھیی و سۆرەکە و قورمزراھ و بێنخوھشا جیاییە ژ (۴ - ۵) مێتران بەژنی دکت و قورمی وی نە گەلەک ستوورە. خوهرست ل توخوویی دارستانان شین دبت. و ل ھندەک جھان و ب تاییەت بۆ چیکرنا کۆپالان ل بەر لیقین زەقییین ناھی ژێ دنیته چاندن. بەلگ ئیککیکە و باخەر و ھیککی و سەرتیز و بندلک و حولیئە و ھەتا

پیرپینە

بەر لیقین جۆیین ناھی یان د زکی واندە شین دبت. پیکھاتن: پیرپینە گیایەکی پزیشکییە وەک گیایەکی کرماقیز و دژی کولبوونی و خوونپارزێ ناھی خوھ دمرخستییە. ناھی ھی گیایی یی زانستی (portulaca sativa) یە.

سائۆخ: گیایەکی کووھیی بەلگ دریزۆک و گۆشتین و رەنگ کەسکە، کولیلک ھوور و زەرن، زێدە تیرتۆقە. کەلاندی (زەمرکی) و خاھ دنیته خواری. ژینگەھ: ل ناھ بیستانان و ل جەھنی تیرناھ و ب رەموا نەمازە ل

بەرسۆرك

مەزىناتى و كەلۈش: ۱۴ سىم دىيۈر.

سالۇخ: بالىدەيەكى پىچەكى پىت و تەزىيە، نىر و مى رەنگەكن. ستوكورتە، بەرچىلكا وى سۆرقەمەرە (سۇراتىيا بەرچىلكا يا مى قەكرىترە ژ يا يى نىر و يى تىزك سۇراتى ل بەرچىلكى نىنە)، ئەق سۇراتىيە خوە ل حەفتكى و ئەرزىكى و ئەنىيى ژى دىت. ژ مىلى پىشتىقە قەھوايىيەكى تىكلە، بىنىشت قەمەرە، زك سىپىقەيە و تەنىشت گەورن. كورى قەھوايىيەكى تارىيە، سىپىلكا چاقان قەھوايىيەكى تارىيە، نكل و پى قەھوايىنە.

ژىنگەھ: ژ نىفا چرىيا ئىكى پىدە ھەتا دووماھىيا ئادارى خومش د ناك بىستان و باخچە و تەراش و دارستانانە دىتە دىتن.

زىدەبوون: د كون و پەزانانە ھىلىنا خوە چى دىكت و ھەتا شەش ھىكان دىكت.

خوارن: خوارنا وى مىشەمۆرن.

جەين لى بەلاق: ل قەوقاس تىزكان دىننە دىر و ل ژۇرىيا رۇزناقايا ئىرانى و ژۇرىيا عىراقى (كوردستانى) زۇستانا خوە دەرياز دىكت.

قەمبەلك؛ سىك

مەزىناتى و كەلۈش: نىزىكى سەنتىمەكى دىيۈر و پىۋە (۶ - ۷) مىلمىترەكان پانە.

سالۇخ: مىشەمۆرەكا گەور و زىاندەرە، ئەق مىشەمۆرە باراپتر سالىن كىم بارانن ھوونك مشە دىت.

ژىنگەھ: زۇستانا خوە ل ناك چىايان دىۋرىنت، كاكافا پلەيا گەرمى گەھىشتە (۱۵ - ۲۰)، قەستا ناك زەقىيان دىكت، پىشتى ب دووماھى ھاتنا دانى دروونى و راکرنا دەخل و دانى جارەكا دى قەمبەلكىن تەكووز قەستا ناك چىايان دىكن.

زىدەبوون: دووماھىيا مەھا ئادارى نىر و مى پىكقە جوت دىن و نىسانى ھەتا گولاننى ل سەر بەلگىن كل و كىيى دىست ب كرنا ھىكان دىكن، گولاننى و خزىرانى ھىك دىشكىقن و دىنە تىزك.

خوارن: ل سەر بەلگ و داركى جەھ و گەنمى و دانى گوليان دژىت و شىراقا وان ھىلمىتر، دانى وان پىتى و لاواز دىكت.

